

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

॥ త్రిషష్టితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ త్రిషష్టితమః సర్గః ॥

దధిముఖాన్మధువనవిధ్వంసవార్తామాకర్ణ్య సుగ్రీవస్య హనుమదాదీనాం
సాఫల్యవిషయేనుమానం

తతో మూర్ధ్నా నిపతితం వానరం వానరర్షభః |

దృష్టైవోద్విగ్నహృదయో వాక్యమేతదువాచ హ || 5.63.1 ||

ఉత్తిష్టోత్తిష్ట కస్మాత్ త్వం పాదయోః పతితో మమ |

అభయం తే ప్రదాస్యామి సత్యమేవాభిధీయతాం || 5.63.2 ||

కిం సంభ్రమాద్ధితం కృత్స్నం బ్రూహి యద్ వక్తుమర్హసి |

కచ్చిన్మధువనే స్వస్తి శ్రోతుమిచ్ఛామి వానర || 5.63.3 ||

స సమాశ్వాసితస్తేన సుగ్రీవేణ మహాత్మనా |

ఉత్థాయ స మహాప్రాజ్ఞో వాక్యం దధిముఖోబ్రవీత్ || 5.63.4 ||

నైవర్క్షరజసా రాజన్ న త్వయా న చ వాలినా |

వనం నిస్సృష్టపూర్వం తే నాశితం తత్తు వానరైః || 5.63.5 ||

న్యవారయమహం సర్వాన్ సహైభిర్వనచారిభిః |

అచింతయిత్వా మాం హృష్టా భక్షయంతి పిబంతి చ || 5.63.6 ||

ఏభిః ప్రధర్షణాయాం చ వారితం వనపాలకైః |

మామప్యచింతయన్ దేవ భక్షయంతి వనౌకసః || 5.63.7 ||

శిష్టమత్రాపవిధ్యంతి భక్షయంతి తథాపరే |

నివార్యమాణాస్తే సర్వే భ్రుకుటిం దర్శయంతి హి || 5.63.8 ||

ఇమే హి సంరబ్ధతరాస్తదా తైః సంప్రధర్షితాః |
నివార్యంతే వనాత్ తస్మాత్ కృద్వైర్వానరపుంగవైః || 5.63.9 ||

తతస్తైర్బహుభిర్వైర్వానరైర్వానరర్షభాః |
సంరక్తనయనైః క్రోధాద్ధరయః సంప్రధర్షితాః || 5.63.10 ||

పాణిభిర్నిహతాః కేచిత్ కేచిజ్ఞానుభిరాహతాః |
ప్రకృష్టాశ్చ తదా కామం దేవమార్గం చ దర్శితాః || 5.63.11 ||

ఏవమేతే హతాః శూరాస్త్వయి తిష్ఠతి భర్తరి |
కృత్స్నం మధువనం చైవ ప్రకామం తైశ్చ భక్ష్యతే || 5.63.12 ||

ఏవం విజ్ఞాప్యమానం తం సుగ్రీవం వానరర్షభం |
అపృచ్ఛత్ తం మహాప్రాజ్ఞో లక్ష్మణః పరవీరహా || 5.63.13 ||

కిమయం వానరో రాజన్ వనపః ప్రత్యుపస్థితః |
కిం చార్థమభినిర్దిశ్య దుఃఖితో వాక్యమబ్రవీత్ || 5.63.14 ||

ఏవముక్తస్తు సుగ్రీవో లక్ష్మణేన మహాత్మనా |
లక్ష్మణం ప్రత్యువాచేదం వాక్యం వాక్యవిశారదః || 5.63.15 ||

ఆర్య లక్ష్మణ సంప్రాహ వీరో దధిముఖః కపిః |
అంగదప్రముఖైర్వైర్వైర్భక్షితం మధు వానరైః || 5.63.16 ||

నైషామకృతకార్యాణామీదృశః స్యాద్ వ్యతిక్రమః |
వనం యదభిపన్నాస్తే సాధితం కర్మ తద్ ధ్రువం || 5.63.17 ||

వారయంతో భృశం ప్రాప్తాః పాలా జానుభిరాహతాః |
తథా న గణితశ్చాయం కపిర్దధిముఖో బలీ || 5.63.18 ||

పతిర్మమ వనస్యాయమస్మాభిః స్థాపితః స్వయం |
దృష్టా దేవీ న సందేహో న చాన్యేన హనూమతా || 5.63.19 ||

న హ్యన్యః సాధనే హేతుః కర్మణోఽస్య హనూమతః |
కార్యసిద్ధిర్థానుమతి మతిశ్చ హరిపుంగవే || 5.63.20 ||

వ్యవసాయశ్చ వీర్యం చ శ్రుతం చాపి ప్రతిష్ఠితం |
జాంబవాన్ యత్ర నేతా స్యాదంగదశ్చ మహాబలః || 5.63.21 ||

హనూమాంశ్చాప్యధిష్ఠాతా న తత్ర గతిరన్యథా |
అంగదప్రముఖైర్వీరైర్హతం మధువనం కిల || 5.63.22 ||

విచిత్ర్య దక్షిణామాశామాగతైర్హరిపుంగవైః |
ఆగతైశ్చాప్రదృప్యం తద్ధతం మధువనం హి తైః || 5.63.23 ||

ధర్షితం చ వనం కృతస్సముపయుక్తం తు వానరైః |
పాతితా వనపాలాస్తే తదా జానుభిరాహతాః || 5.63.24 ||

ఏతదర్థమయం ప్రాప్తో వక్తుం మధురవాగిహ |
నామ్నా దధిముఖో నామ హరిః ప్రఖ్యాతవిక్రమః || 5.63.25 ||

దృష్టా సీతా మహాబాహో సౌమిత్రే పశ్య తత్త్వతః |
అభిగమ్య యథా సర్వే పిబంతి మధు వానరాః || 5.63.26 ||

న చాప్యదృష్ట్యా వైదేహీం విశ్రుతాః పురుషర్షభ |
వనం దత్తవరం దివ్యం ధర్షయేయుర్వనౌకసః || 5.63.27 ||

తతః ప్రహృష్టో ధర్మాత్మా లక్ష్మణః సహరాఘవః |
శ్రుత్వా కర్ణసుఖాం వాణీం సుగ్రీవవదనాచ్ఛ్చృతాం || 5.63.28 ||

ప్రాహృప్యత భృశం రామో లక్ష్మణశ్చ మహాయశాః |
శ్రుత్వా దధిముఖస్యైవం సుగ్రీవస్తు ప్రహృప్య చ || 5.63.29 ||

వనపాలం పునర్వాక్యం సుగ్రీవః ప్రత్యభాషత |
ప్రీతోఽస్మి సోఽహం యద్భుక్తం వనం తైః కృతకర్మభిః || 5.63.30 ||

ధర్మితం మర్షణీయం చ చేష్టితం కృతకర్మణాం ।
 గచ్ఛ శీఘ్రం మధువనం సంరక్షస్వ త్వమేవ హి ।
 శీఘ్రం ప్రేషయ సర్వాంస్తాన్ హనుమత్ప్రముఖాన్ కపీన్ ॥ 5.63.31 ॥

ఇచ్ఛామి శీఘ్రం హనుమత్ప్రధానాన్
 శాఖామృగాంస్తాన్ మృగరాజదర్పాన్ ।
 ప్రష్టుం కృతార్థాన్ సహ రాఘవాభ్యాం
 శ్రోతుం చ సీతాధిగమే ప్రయత్నం ॥ 5.63.32 ॥

ప్రీతిస్సీతాక్షౌ సంప్రహృష్టౌ కుమారౌ
 దృష్ట్వా సిద్ధార్థౌ వానరాణాం చ రాజౌ ।
 అంగైః సంహృష్టైః కర్మసిద్ధిం విదిత్వా
 బాహ్వోరాసన్నాం సోఽతిమాత్రం ననంద ॥ 5.63.33 ॥

॥ ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే త్రిషష్టితమః సర్గః ॥